

Portefeuille	22
Agendapunt	23

Onderwerp

CO2 neutrale gemeentelijke gebouwen 2015

Gevraagd advies

Kennis nemen van het onderzoek “Gemeentelijke gebouwen CO₂-neutraal in 2015” waarin gemeentelijk beleid is geëvalueerd en een voorstel wordt gedaan voor het proces om te komen tot CO₂-neutrale gemeentelijke gebouwen.

Korte toelichting (bestuurlijke context)

Met de vaststelling van het Milieubeleidsplan 2007-2010 heeft de Raad zich juni 2007 ten doel gesteld in 2015 een CO₂-neutrale gemeentelijke organisatie te zijn. Hier gaat een onmisbare voorbeeldwerking vanuit richting de maatschappelijke partners waarmee de gemeente de doelstelling wil realiseren om in 2025 40% minder CO₂ uit te stoten dan in 1990. De gemeentelijke gebouwen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke organisatie. Het Klimaatbureau Amsterdam heeft het Projectmanagement Bureau opdracht gegeven om te onderzoeken welke in de praktijk uitvoerbare aanbevelingen en voorstellen gedaan kunnen worden, die er daadwerkelijk toe leiden dat het gemeentelijke gebouwenpark in 2015 CO₂-neutraal is.

De gemeente werkt al jaren o.a. door middel van de 10 jaar terugverdien maatregel aan zuiniger gemeentelijke gebouwen waarvan o.a. veel stadsdeelkantoren mooie voorbeelden zijn. Dit zijn echter nog lang geen CO₂-neutrale gebouwen. Om dat doel te bereiken moet er in de eerste plaats op gebouwniveau met alle mogelijke middelen fors worden “opgeschakeld”. Maar dat is niet voldoende. Tijdens het gebruik van gebouwen kan veel worden verbeterd. Op de schaal van een enkel gebouw is het nog vrijwel niet mogelijk neutraal te worden. Er zijn daarvoor nog te weinig alternatieve, niet-fossiele energiebronnen voorhanden. De gemeente zou daarom in de tweede plaats op gebieds-en stadsniveau ook fors in moeten zetten op de energiebronnen van de toekomst: zon, de aarde, wind, biomassa.

Onderbouwing gevraagd advies

Uit het onderzoek komt naar voren dat het vrijwel onmogelijk is de doelstelling zonder CO₂-compensatiemaatregelen te bereiken omdat de materie uiterst complex en omvangrijk is. Ondanks alle inspanningen uit het verleden is nog een lange weg te gaan. Dit neemt niet weg dat grote emissiereducties kunnen worden gerealiseerd. Hiertoe zal de gemeente vanaf heden moeten investeren in klimaatneutrale en

---

energieproducerende gebouwen, in ambitieuze renovaties en alle ambtenaren moeten mobiliseren. Opschalen van bestaande maatregelen is noodzakelijk.

Naar aanleiding van het onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- CO₂-neutrale *nieuwbouw* is een realistische optie.
- Bij bestaande bouw zijn grote emissiereducties mogelijk, maar CO₂-neutraal renoveren is vaak niet realistisch o.a. vanwege gasconsumptie (groene stroom bestaat wel, groen aardgas niet) en het ontbreken van voldoende duurzame bronnen;

In het rapport "Gemeentelijke gebouwen CO₂ neutraal in 2015" zijn meerdere voorstellen gedaan hoe de doelstelling bereikt kan worden.

Het gehele gebouwenpark kan per saldo CO₂-neutraal worden als de resterende CO₂-uitstoot van bestaande bouw wordt gecompenseerd door te investeren in al dan niet gebouwgebonden duurzame energiebronnen.

B&W is op 6 mei 2008 akkoord gegaan met de aanbevelingen uit onderzoek "Gemeentelijke gebouwen CO₂-neutraal in 2015", die als volgt zijn gedefinieerd:

1. De gemeentesecretaris op te dragen:
  - een uitwerking op te stellen hoe de gemeentelijke gebouwen van de centrale stad in 2015 zo CO₂ neutraal mogelijk worden gemaakt op basis van het bovengenoemde rapport.
  - in overleg te treden met de stadsdelen om zich bij deze doelstelling aan te sluiten en
  - een concreet voorstel te doen voor de invulling van gebouwen die als eerste, in 2008/9 kunnen worden aangepakt.
2. De gemeentesecretaris in overleg met OGA, DMB, PMB en Klimaatbureau een plan van aanpak te laten formuleren waarin wordt aangegeven hoe tot een zo CO₂ neutraal mogelijk gemeentelijk gebouwenbestand gekomen moet worden én een energieteam op te richten zodat de diensten en de stadsdelen worden ondersteund en het proces naar neutrale gebouwen adequaat wordt gestuurd en gemanaged. Belangrijk aandachtspunt hierbij dient te zijn te kunnen monitoren welke resultaten de inspanningen opleveren.
3. Opdracht geven aan diensten en bedrijven energiegebruik en reductie van CO₂-emissie als primaire en zwaarwegende criteria te gebruiken bij de aanschaf en aanbesteding van ICT-apparatuur, de inrichting van serverruimtes en/of de huur van opslagfaciliteit bij datahotels en in dit kader de serverruimte van de Stopera als pilot aan te wijzen.
4. Het klimaatbureau opdracht geven samen met C.O. (Concern Organisatie) en Topstad te onderzoeken onder welke voorwaarden kantoor- en werkconcepten als flexwerken, thuiswerken, Smart Working Centers en geïntegreerde gebouwbeheerssystemen kunnen leiden tot netto reductie van CO₂-emissie.
5. Instemmen met uitgangspunt dat weigering van verhuurder om CO₂-reducerende maatregelen te treffen, reden kan zijn om de huur op te zeggen.
6. Instemmen met oog op CO₂-emissiereductie aanbevelingen te doen voor gebouwen die de gemeente als eigenaar verhuurt aan derden.

Het Rapport is op 5 juni jl gepresenteerd aan het Portefeuillehoudersoverleg Leefomgeving.

Stukken

Meegezonden stukken Rapport "gemeentelijke gebouwen CO₂ neutraal in 2015"+ bijlagen
Ter inzage gelegde stukken Nvt

Uitgenodigde andere raadscommissies

Nvt

Behandeling in de gemeenteraad

Nvt

Financiële toelichting

10 jaar TVT. De investering uit de 10 jaar terugverdientijd maatregel verdient zichzelf terug. De voorinvestering kan als tijdelijk, terug te betalen krediet **per project** aangevraagd worden. Investerings in (nieuwe) gebouwen worden **per gebouw** volgens de gebruikelijke gemeentelijke procedures voorgelegd aan het college *Nieuwbouw:* Indien bij de start van een project de goede (= CO₂ neutraal) doelstelling als principe wordt vastgesteld is het mogelijk binnen redelijke projectkosten nieuwe gebouwen te realiseren. Diensten dienen dat **per project** aan te vragen. Stadsdelen beoordelen dit intern.

Bestaande bouw, restauratie en renovatie. Grofweg kan worden gesteld dat extra energiezuinige investeringen bij renovatie tot 10% op kunnen lopen. De kosten verdienen zich terug. Net als bij nieuwbouw moet deze doelstelling helder en duidelijk bij de start worden gesteld en tijdens het ontwikkelen worden bewaakt. **Per project** moet dit aan worden gevraagd.

Bovenstaande investeringen dienen volgens gebruikelijke gemeentelijke regels inclusief onderbouwing van de investering en de exploitatie te worden aangevraagd bij het college of behandeld te worden door het stadsdeelbestuur

---

Extern overleg

Advies raadscommissie

<vrije tekst>

Behandelend ambtenaar

PMB in opdracht van het Klimaatbureau:

- Ing. Ronald van Warmerdam (020 5529826)
- Ir. Rooske van Gaal (020 5529745)
- Drs. Kim Beckers (020 5529825)

Nummer BD2008-004299
Dienst milieu en
bouwtoezicht

Gemeente Amsterdam
Raadscommissie voor Zorg, Milieu, Personeel en Organisatie, Openbare ruimte en
Groen
Onderbouwing gevraagd advies

ZM

Agendapunt, woensdag 17 september 2008

Portefeuille
Agendapunt

22

23

Onderwerp

CO2 neutrale gemeentelijke gebouwen 2015

Gevraagd advies

<vrije tekst>

Argumenten

<vrije tekst>

Kanttelingen

<vrije tekst>

Uitvoering

<vrije tekst>

Aanvullende communicatie

<vrije tekst>